

תחבורה, תנועה, דרכים וניידות

יועצים : צבי ירס, עמיחי קורדה, אביעד כהן
הנחייה : מרגי עוזר, טליה סמולש, תיעוד : כרמלה עובדיה

מאמירות הציבור

- ↔ "הנסיעה בתחבורה הציבורית בעיר לא יעילה ואיטית כל כך שאפשר להרגיש כמו בטיול שנת"י". "לוקח שעה להגיע מבגין לבית הנמצא בנווה אפק" (נוער, 1/10/14).
- ↔ "מבחינת התחבורה העיר מתפקדת כעיירת פיתוח ולא כמו עיר במרכז הארץ" (כנס, 15/09/14, חברה).
- ↔ "חייבים לשפר את הנגישות אל ערים מרכזיות בארץ. אין אוטובוס לירושלים, לבר אילן, לשדה התעופה, ללשכת הגיוס" (נשים, 30/08/14).
- ↔ "בשישי ובמוצאי שבת, אין אוטובוסים בכלל, בלי רישיון אי אפשר להתנייד" (כנס, 15/09/14, חברה).
- ↔ "בגלל היעדר קווי תחבורה לקמפוס, יש המעדיפים לגור בפתח תקווה, משם קל להגיע לקמפוס אריאל" (צעירים, 1/10/14).
- ↔ "תשתיות התחבורה לא מסוגלות לעמוד בכמות כלי הרכב שהיו בעתיד" (כנס, 15/09/14, חברה).

אחת הסוגיות המרכזיות ביותר שעלתה הן בקבוצות המיקוד והן בדיונים שהתקיימו במסגרת הכנס, היתה סוגיית התחבורה הציבורית, זו המקשרת בין השכונות וגם זו המקשרת את ראש העין לסביבתה.

אין ספק שסוגייה זו מעסיקה רבים מתושבי העיר ובעיקר את הילדים, הנוער, הצעירים והסטודנטים חסרי הרכב. עם זאת, מצאנו גם אוכלוסייה בוגרת ומבוגרת, אשר מעוניינת להתנייד בתוך העיר או מחוצה לה בתחבורה ציבורית, לצורך הגעה לעבודה, לקניות או לכל שירות אחר ולמעשה נדרשת לבזבז זמן יקר כדי להגיע למחוז חפצה.

ראש העין ממוקמת במרכז הארץ, מה שמקנה לעיר על פניו, נגישות ומאפשר באופן עקרוני, הגעה מנקודה לנקודה בזמן מהיר, במידה ומשתמשים ברכב פרטי. היעדר תחבורה ציבורית יעילה בתוך ומחוץ לעיר, גורם לתושבים להשתמש ברכבם הפרטי ובנוסף מרחיק תושבים פוטנציאליים מלהתגורר בעיר בכלל, כך אמר אחד המשתתפים.

המשתתפים ציינו כי מערך התנועה בראש העין, לרבות התחבורה הציבורית, הניידות, ותשתיות הדרכים בעיר, אינם תואמים את הצרכים של התושבים וכי הוא נשאר "מעודכך" לשני העשורים הקודמים' (נשים, 30/08/14).

חשש גדול עלה בקרב המשתתפים בקבוצות על שצפוי לעיר ולבאים בשעריה, עם האיכלוס המאסיבי של השכונות החדשות. החשש הוא מעומס משמעותי על הדרכים בתוך העיר עצמה כמו גם על הכניסות והיציאות והדרכים המובילות לראש העין וממנה החוצה.

מערך התחבורה הציבורית (תח"צ)

ניתן לומר כי כל המשתתפים הביעו אי שביעות רצון מאיכות שירותי התחבורה הציבורית בעיר. נאמר, כי מערך התחבורה הציבורית בעיר לוקה ותושבים רבים בעיר, בפרט נשים, זקנים, בני נוער ובעלי צרכים מיוחדים המשתמשים העיקריים של התחבורה הציבורית בעיר, הם הנפגעים העיקריים של תשתית לקויה זו.

המשתתפים ציינו כי עומס הרכבים הפרטיים על הדרכים כפי שקיים בעיר היום, הינו תוצאה ישירה של מערך התחבורה הציבורית (תח"צ) הלקוי. היעדר מערך תחבורה הולם מייצר אצל התושבים תלות ברכביהם הפרטיים. כך לדוגמה הורים נאלצים להסיע את ילדיהם לבתי הספר כיוון שהתחבורה הציבורית ליעד זה אינה יעילה, סטודנטים נאלצים להשמש ברכב פרטי כיוון שהתחבורה הציבורית לתחנת הרכבת אינה יעילה.

התופעה בולטת במיוחד בסופי שבוע כאשר ציבור המבלים נאלצים להסתמך על רכבם הפרטי בהעדר תחבורה ציבורית או מוניות שירות הפועלים בשבת¹.

הכרחי לתכנן מחדש את מערך התחבורה הציבורית בעיר ולהפכה לאיכותית, נגישה, חכמה ויעילה. "מה שיהפוך לכלכלי גם עבור חברות ותאגידי התחבורה הציבורית". "יש לייעל את התחבורה הציבורית כולה" ולא רק שינוי של מערך האוטובוסים, יש לחשוב, כך אמרו, על אמצעי תחבורה ציבורית נוספים" (צעירים, 1/10/14).

היו שטענו כי מערך התחבורה הציבורית, צריך שינבע, ממיקום המרכז העירוני, אופן פריסתו ונפח השירותים שהמרכז יציע לתושבים.

מסלולים

מערך התח"צ אינו יעיל ואינו מותאם לצרכי האוכלוסייה הן בתדירות הגעת קווי האוטובוס והן במסלולי הקווים עצמם.

"קווי התחבורה בעיר הם מאספים ואין קווי תחבורה ישירים". מסלולי האוטובוסים מקיפים את העיר והנסיעה הופכת למייגעת וארוכה גם במרחקי נסיעה קצרים. התחושה ש"מטיילים בכל העיר" זמן רב נגזל מהנוסעים (נשים, 30/08/14).

בנוסף נאמר שקווי התחבורה נוסעים רובם, על תוואי אחד המייצר עומס תנועה רב.

דוגמאות בולטות:

- משתתפים ציינו כי נסיעה בקו מספר 1 שמשמש כקו פנימי, אורכת זמן רב מידי בשל מסלול נסיעה ארוך במיוחד. "הנסיעה אורכת כשעה" עד תחנת הרכבת וגורמת לאיחור/ "פספוס" הרכבת. "נוצר מצב אבסורד ממש טיול שנתי" אמרו, משך הנסיעה מהעיר אל תחנת הרכבת ארוך יותר מהנסיעה ברכבת מראש העין אל תל אביב (כנס, 15/09/14, חברה).

¹ יש לזכור כי לא לכולם רכב פרטי. צעירים ובני נוער בעיקר, נאלצים למצוא חלופות בילוי בעיר עצמה.

- הקווים 27 ו- 300, 250 ו- 282 הינם בעלי מסלול נסיעה ארוך במיוחד בתוך העיר, כאשר האוטובוס עובר בשכונות רבות. נסיעה עם שני הקווים האחרונים, מובילה ליציאה מאוחרת אל כביש 5 ולפקקים ארוכים מאוד על אף עלייה בשעה מוקדמת לקו האוטובוס.
- "אין לבני הנוער בעיר קווי אוטובוס או מוניות שירות הנגישים למרכז ראש העין" ולכן הם נאלצים ללכת רגלית למרכז העיר" (נשים, 30/08/14).

הצעות המשתתפים

- להפעיל 3 קווים כפי שנהוג היום (קו 1,2 ו- 7) אך במתכונת משופרת, על ידי קיצור הנסיעה שלהם בתוך העיר, וקביעת מסלולי נסיעה בתוך השכונות.
- לקבוע ששלושה קווי אוטובוס יצאו אל מחוץ לראש העין מאזור בית העלמין.
- קו 1 וקו 2 יפעלו לכיוון הרכבת כאשר ב"הלוך" תהיה אפשרות ל"עלייה בלבד".
- הקצאת קו חזרה מהרכבת ל"הורדה בלבד".
- הפעלת קו מהיציאה בכביש 5 אל פתח תקווה.
- קיצור חלק מהקווים הקיימים ובהם קו 27 .
- יש צורך בתחבורה פנים שכונתית שתחבר בין השכונות באופן יעיל ובמסלול קצר.
- הוספת קו תחבורה ישיר שיאפשר הגעה ישירה לפארק התעסוקה.
- מסוף התחבורה שנבנה בקצה רח' רביבים, לא מתחבר לשום מקום.
- הוצע להקים מערך הסעות או קווי אוטובוס ייעודיים לתלמידי בתי הספר בלבד בשעות הרלוונטיות. "קווים אלה יכולים לשרת את הנוער גם לצורך יציאה לפעילויות בתנועות הנוער ובזמני החוגים" (נוער, 1/10/14).

תדירות

תדירות קווי האוטובוס "נמוכה מידי" אמרו המשתתפים. בקווים הנוסעים אל ומבתי הספר נוצר עומס בשעות סיום הלימודים בעיקר, והנוסעים נדחקים יחד עם התלמידים. הצעות המשתתפים :

- הוצע להגביר את התחבורה הציבורית בשעות שיא.
- קו 2 – ישנן שעות בהן הקו לא נכנס לרחוב ה' באייר למרות שיש צורך בכך.
- בני הנוער ביקשו לסנכרן ולהגדיל תדירות הגעת האוטובוסים לנקודות האיסוף הרלוונטיות בשעות התחלה וסיום של יום הלימודים בחטיבות הביניים ובתיכון בגין.

נגישות

↔ חסרים קווי תחבורה למקומות מרכזיים בעיר ומחוצה לה, אמרו המשתתפים. לדוגמה, היעדר תח"צ למוסדות חינוך, ליציאה אל מחוץ לעיר (נוער, 1/10/14).

- המרווחים בין התחנות "לא הגיוניים" כמו בשכונת נווה אפק (קו 27), דורשים ממשלמשי התח"צ הליכה ארוכה מהתחנה למחוז חפצם" (נוער, 1/10/14).
- מערך התח"צ אינו מתאים לבעלי צרכים מיוחדים שאינם מחזיקים רכב, זאת משום הקושי בעליה/ירידה מהאוטובוס למדרכה או מטעמי נגישות מהתחנות ואליהן.

- חסר חיבור נדרש בין השכונות הישנות לחדשות ואל בתי ספר מסוימים בתוך ראש העין (דוגמה ב"ס טל") (נשים, 30/08/14).
- יש צורך להנגיש באמצעות תח"צ אזורים בשימוש שכיח שהם נעדרים תחבורה ציבורית (לדוגמה: סניף "שיווק השקמה" רמי לוי) (הגיל השלישי, 07.09.14).

כללי

- הוצע להתייחס בכובד ראש לתוצאות סקר הרגלי הנסיעה, של התושבים בנסיעה בתחבורה ציבורית, שנעשה לפני כשנה, לשם תכנון נכון והתאמה של מערך קווי הנסיעה, התדירות, והצורך של התושבים.
- במידה ותופעל תח"צ בשבת "חשוב לכבד את שומרי השבת" (כנס, 15/09/14, תחבורה). ניתן להפריד בין אזורי הנסיעה כך שלא תתאפשר כניסה של תח"צ לאזורי המגורים של שומרי השבת.
- יש להתאים את מערך התחבורה הציבורית לתושבי השכונות "המתבגרות" גבעת טל ונווה אפק למשל. יש לקחת בחשבון את צורכי הניידות ואיכות התחבורה הציבורית הנדרשת בשכונות אלה. "הנושא קריטי ומחייב התייחסות כבר כעת" (כנס, 15/09/14, מגורים).
- יש לחשוב על הפעלה של מערך מוניות שירות, בהיעדר מערך אוטובוסים מספק.
- יש לשקול שילוב תחבורה ציבורית חשמלית.
- הקמת תחנה מרכזית לעיר ברמה גבוהה.

תחבורה ציבורית חוץ עירונית

הנגישות לערים אחרות לתלויים בתחבורה ציבורית, אינה נוחה, בלשון המעטה, אמרו המשתתפים. כך לדוגמה, רופאים ואחיות המתגוררים בעיר חסרי אפשרות להגיע למקום עבודתם בערים הסמוכות, באוטובוס אחד. כמוהם גם חיילים, תלמידים וסטודנטים אשר לומדים מחוץ לעיר" (נשים, 30/08/14).. בשתי הדוגמאות, נאלצים התושבים המעוניינים להגיע אל ערים מרכזיות (ירושלים, אשדוד וכו'), להרחיק ולנסוע עד הישוב הסמוך אלעד או לפתח תקוה ולהשתמש במערך התחבורה הציבורית הקיימת בהן ומהן להגיע אל יעדים רבים בארץ. עולה צורך ממשי לשפר את הנגישות אל ערים מרכזיות בארץ ולאזורים סמוכים לעיר (אזור השרון, כפר סבא, רעננה, הרצליה, אלעד, שוהם, הוד השרון, פארק אפק, בר אילן, שדה התעופה, סירקין, לשכת הגיוס. לאוניברסיטאות באזור, למכללת אריאל, לתל השומר ולבית החולים" (נשים, 30/08/14).

- אחדים מהמשתתפים מסרו שאינם מאמינים או שאינם סומכים על הרכבת כאלטרנטיבה ראויה להגעה למקום עבודתם מחוץ לראש העין (כנס, 15/09/14, תחבורה).

- בעוד שהמרחק של ראש העין לאזורים רבים במרכז הארץ אינו גדול, בכל זאת נאלצים התושבים לצאת מהבית זמן רב לפני המועד הרצוי להגעה ליעד (כנס, 15/09/14, חברה).

הצעות המשתתפים

- ☒ יש צורך בקווים ישירים אל אזורי תעסוקה מרכזיים בשעות היציאה\חזרה מהעבודה או לחלופין הקמת מערך מוניות שירות.
- ☒ מתבקש להוסיף נתיב תחבורה ציבורית (נת"צ) בכביש 5 וליעדו לתח"צ בלבד, אמרו.
- ☒ לפתח מערך הסעות מיוחדות לתלמידים וסטודנטים הלומדים מחוץ לראש העין.
- ☒ הוספת קווים ישירים לת"א מעבר לאלו בשעות 06:00 ו 18:00.
- ☒ יש לשפר את הממשק בין תחנת הרכבת כמסוף לתחבורה הציבורית, בסגנון חנה וסע.
- ☒ בני הנוער ביקשו לקיים מערך הסעות לים, לא רק בקיץ, ובמחירים שווים לכל נפש.
- ☒ הפעלת קווי תחבורה ציבורית בשבת ליעדים המתאימים לבני נוער וצעירים ובתדירות מתאימה.
- ☒ הגברת התחבורה הציבורית בימי שישי – "מייבשים אותנו בימי שישי", כך הגדיר את הנושא אחד מתושבי העיר שהשתתף בדיון (כנס, 15/09/14, תחבורה).
- ☒ הגברת תדירות התחבורה הציבורית בהתאם לצורכי הנוסעים, בפרט לילדים ונוער אשר זקוקים לתח"צ על מנת להגיע לאזורי הבילוי והפנאי בשעות אחה"צ, הערב והלילה.
- ☒ יש לסנכרן שעות היציאה וההגעה של האוטובוסים אל תחנת הרכבת וממנה בהתאם לזמני הרכבת(כנס, 15/09/14, תחבורה).

כללי

- ☒ בתנאי שאכן ישתפר מערך התחבורה בעיר, יהיה צורך לעודד שימוש בתח"צ. "רצוי להציב יעד שלפחות 40% מהתושבים ישתמשו בתח"צ ליעדים חוץ עירוניים", נאמר (כנס, 15/09/14, חברה).
- ☒ מחירי הנסיעה המשולבת של הרכבת עם האוטובוס יקרים במחירים לנסיעה בתחבורה פרטית. יש לדאוג להוזלת התעריפים כדי לייצר כדאיות בנסיעה בתח"צ.

תשתיות התחבורה והדרכים

- המשתתפים הביעו חשש כי העיר אינה מוכנה לקלוט את המאסה של התושבים שיאוכלסו בעיר בשנים הקרובות. תשתיות הכבישים בשכונות, בכניסה וביציאה מהעיר, לא יוכלו לעמוד בעומסי התחבורה שקיימים, יש לציין, כבר היום.
- פקקים נוצרים בסמיכות למוסדות ציבור לצידם אין מפרצי חנייה לאיסוף או הורדת נוסעים. פקקים "גם בדרך ואדי רבה" (כנס, 15/09/14, תחבורה).
  - עומסים כבדים במיוחד מורגשים בשעות שיא, ביציאה של רחוב יהודה הלוי לכביש 444, ביציאה מרחוב קיבוץ גלויות לכביש 5, לכיוון אלעד וביציאה באזור התעשייה יד יצחק.

- כביש 5 לא סופג את כמות המכוניות שיש, הכביש מוצר לנתיב אחד ונוצרים פקקים אדירים. הדבר עלול להחמיר כשהעיר תגדל" (נשים, 30/08/14).
- יש בעיר צמתים מסוכנות ודרכים לא תקניות, המהוות מטרד וסכנה.
- ישנן דרכים בעלות שני נתיבים המתמזגים לנתיב אחד לקראת מעגל תנועה מה שיוצר צוואר בקבוק ובמקרים מסוימים אף בעיה בטיחותית למשל בכביש 10, כביש 444.
- חציית כבישים רחבים מסוכנת בייחוד לזקנים וילדים ובעלי צרכים מיוחדים, בשל התחבורה הסואנת בהם (לדוגמא, שבזי, יהודה הלוי, ז'בוטינסקי).
- הנסיעה בחלק מהצירים הראשיים בעיר לא נוחה שכן בנוסף להיותם צרים יש בהם מהמורות (במפרים).
- צירי תנועה מרכזיים בעיר, בעיקר בשכונה "הוותיקה", צרים ומהווים סכנה בטיחותית.
- בקטע הכביש המתפצל מכביש 5 מכיוון נווה אפק ורחוב דן קיימת כיכר שאינה מתפקדת ככיכר כלל.
- ישנם אזורים בהם הנהגים נוסעים מהר מאוד.

הצעות המשתתפים

- ☒ בעיר, ריבוי קלנועיות, המהוות מטרד לרכבים וסכנה למשתמשים בהן. "חייבים לייצר הפרדה" והתאמה בין התשתיות של אמצעי התחבורה הקלה (קלנועיות, אופניים וכו') והכבדה (מכוניות, אוטובוסים, אופנועים וכו') (כנס, 15/09/14, תחבורה).
- ☒ יש לייצר מפרצונים או כבישים פנימיים לילדים העולים/היורדים מרכב הוריהם או מ"תחבורה משתפת" פרטית (carpool) בסמוך לבתי הספר.
- ☒ בניית חומות מונעות רעש באזורי מגורים לצד כבישים ראשיים שיבנו עם הרחבת העיר.
- ☒ הוצע לשלב כיכרות או רמזורים כתחליף לתמרורי עצור (דוגמה, ה' באייר ובזק, כיכר שבזי פנייה לתורי זהב אוהלי קידר).
- ☒ הוצע לייצר מקומות ייעודיים לעצירת רכבים פרטיים גם במעגלי תנועה, לצורך עליה וירידה מהמכונית.
- ☒ יש ליצור תיעדוף לרמזורים על צירים העמוסים כמו בכניסה וביציאה מהעיר.
- ☒ במקומות אלה צריך להוסיף מעגלי תנועה רחבים, כפי שנעשה במעגל התנועה של חליליות.
- ☒ חשוב ליצור חיבור ישיר לתחנת הרכבת.
- ☒ כדאי להחיות ולהשמיש את קו הרכבת הישן הנמצא בתחנת ראש-העין דרום מול העיר הוותיקה .
- ☒ יש צורך בכביש גישה מהעיר לשוק השקמה – רמי לוי, לפארק אפק – "לב הארץ" .
- ☒ בתכנון צירי התנועה בעתיד, יש להימנע מצירי תנועה גדולים וסואנים, במידה ויהיו כאלה יש להתייחס ליכולת האוכלוסייה לחצות אותם בביטחה.
- ☒ יש צורך לשפר את תשתיות המדרכות כך שיהיו בטיחותיות ומותאמות להולכי הרגל, לבעלי עגלות כמו גם לציבור בעלי הצרכים המיוחדים.

- נדרשת הרחבה של כבישים עמוסים בעלי נתיב אחד, אמרו, גם אם יבוא על חשבון שטחי קרקע פנויים.
- עלתה בקשה להתנות את בניית השכונות החדשות בעיר, בהוספת לפחות 2 נתיבי תחבורה לכביש 5.

כללי

- עידוד שימוש בתחבורה משתפת פרטית (carpool), בעיקר בשעות היציאה והחזרה מהעבודה בהן העומס הוא רב.
- כיום כמו גם בעתיד הלא רחוק, אמרו המשתתפים בדיון, חלקים מהעיר יראו כ"אלמ בנייה", מצב שעלול לסכן את התושבים. יש למנוע מעבר של כלים כבדים דרך העיר ולהציע דרך חלופית לאזורי הבנייה.
- בעלי טרקטורונים עושים שימוש בנתיבי התחבורה תוך עריכת תחרויות ("רייסים"), ומסכנים שלום התושבים, חשוב לאכוף ולהחמיר בענישה.
- יש לבחון קיצור זמני הגעה לערים סמוכות מבלי להעמיס יותר על הצירים הקיימים.
- יש לטפל בשילוט התמרורים.

תחבורה על רחוב שבזי

רחוב שבזי מהווה עורק מרכזי בתוך העיר התופר את העיר הוותיקה עם העיר החדשה. ריבוי מוסדות הציבור והמסחר שלאורכו הופכות אותו בעל כורחו, כיום, להיות השדרה הראשית אם לא "מרכז העיר" של ראש העין. על רקע זה נוצרים עומסי תנועה ומצוקה של חניות, בעיקר בימי שישי באזור המרכז המסחרי.

הצעות המשתתפים

חניות:

- הוצע לבנות חניון תת קרקעי באזור, "אם רוצים להפוך את שבזי למרכז עיר רלוונטי" (כנס, 15/09/14, חברה). לחלופין הוצע, שהעירייה תדאג להקצות מקומות החנייה נוספים או תתגבר אזורי חנייה קיימים.
- סלילת שבילי הליכה ואופניים
- הוצע לחייב בעלי עסקים לדאוג לחניות עבור לקוחותיהם.
- היו שהציעו להכשיר אזורי חנייה באזורים הצדדיים לציר שבזי. לדוגמה באזור של בית מורשת יהדות תימן או מאחורי "גרמה".
- חשוב להביא בחשבון הקצאת מקומות חנייה לבעלי צרכים מיוחדים וקשישים.

תשתיות:

- הועלתה הצעה להפקיע שטחים על מנת להרחיב את הכביש.
- יש לתכנן היטב את השילוב של התחבורה הציבורית והפרטית בציר שבזי.

- ☒ יש החושבים שכדאי שהציר יהיה חד כיווני ויאפשר נסיעה לתחבורה ציבורית בלבד.
- ☒ הוצע שלאורך ציר שבזי תותקן מערכת רמזורים מתואמת, באמצעות "גל ירוק".
- ☒ "כיוון שרחוב שבזי הינו צר ואמור לשרת תחבורה ציבורית ובעלי רכבים פרטיים ופחות לשרת הולכי רגל ורוכבי אופניים"(כנס, 15/09/14, תחבורה).
- ☒ בהנחה ששבזי יתפתח כאזור מסחרי הוא יהפוך לסואן וממילא יהיה קשה לעבור בו. "זה לא יהיה שפוי לייצר ברחוב שבזי עורק תחבורה" (בעלי עסקים 21.09.14). משום שכך ציינו בעלי העסקים שחובה לתת מענה לבעיית עומס התחבורה העלול להיווצר בציר\עורק פעילות זה.

אופניים

המשתתפים בדיונים ביקשו לפתח בעיר שבילים לאופניים במקביל לצירי תנועה, מסביב לשכונות, בתוך השכונות, וברחובות ראשיים, כך שיחברו את כל העיר. המשתתפים ביקשו להדגיש כי יש לתכנן נכון את התוואי ולהימנע ממקטעים בהם יאלצו הרוכבים "לטפס" בקטע דרך תלול המקשה על הרכיבה.

בעניין זה ציינו, כי רכיבה על אופניים פחות פרקטית עבורם כיום, שכן העיר מרובה בעליות ובשל התחבורה הלקויה בעיר, ההורים נדרשים להסיעם כמעט לכל מקום (חברים, חוגים בית ספר). פיתוח שבילי אופניים יכול להיות אמצעי תחבורה פרקטי ביותר עבורם, אמרו, על פני שימוש בתחבורה ציבורית או "שימוש" בהורים כנהגים.

הצעות המשתתפים

- ☒ סלילת נתיבי רכיבה לאופניים ולקלנועיות לאורך עורקים מסחריים בהם חנויות רציפות, כמו ברחוב פוקס בת"א.
- ☒ התקנת מתקני אופניים ישפרו מאוד את מגבלות הניידות ויהוו פלטפורמה לרכיבה בשעות הפנאי לכלל התושבים, מבוגרים ילדים ונוער.
- ☒ חיבור שביל האופניים אל רציף הרכבת, הכרחי אמרו.
- ☒ ישנה הזדמנות ליצור חגורה מכביש 5 שתקיף את העיר ממזרח ותסגור דרומה למגדל צדק, מה שיאפשר שטח טיולים גדול ללא כניסה לרכב, תוך שילוב שבילי הליכה ושבילי אופניים.

חנייה

כתוצאה ממערך התחבורה הלקוי ומטעמים נוספים, נאלצות משפחות רבות להחזיק בבעלותן אף יותר משני כלי רכב, מה שיוצר מצוקת חנייה. התושבים הביעו דאגה מכך שכמות כלי הרכב בעיר תגדל ובהתאם, הדרישה למקומות חנייה.

מקומות בהם מצוקת חנייה באופן מיוחד:

- בקרבת מבני המגורים.
- אזור התעשייה הישן
- בסמוך לחנויות : ויקטורי, יינות ביתן (היה חניון שנסגר לאחרונה).
- רחובות: שבזי, צה"ל, החליל

- בגבעות
- במרכזים המסחריים (לדוגמה בשיווק השקמה).
- באזור הקנטרי קלאב
- במרכזים המסחריים בגבעת טל, בנווה אפק, גבעת הסלעים, מצפה אפק, קניון הסלע (בימי שישי במיוחד).
- באזור השוק העירוני (בימי שישי).
- באזורי בילוי, לדוגמה "בקפה קפה".
- היצע החניות בסמיכות לבתי הספר דל ביותר. חלק מתלמידי התיכון מגיעים לבית הספר עם רכב משלהם. הדבר מייצר בעיה בטיחותית ולא פעם נגרמות תאונות.

הצעות המשתתפים

- באופן כללי, יש להוסיף מקומות חנייה בעיר.
- אחד המשתתפים הציע לסמן חניות בכל הרחובות, במטרה להביא לניצול מרבי ונכון של שטחים המיועדים לחנייה. בייחוד, חשוב לסמן מקומות חנייה ייעודיים לבעלי צרכים מיוחדים, להורים עם עגלות, ולקשישים, בסמיכות למרכזי קניות.
- הקמת חניונים במתכונת "חנה וסע".
- הקצאת מקומות חנייה נוספים ליד בתי הספר ביניהם בי"ס בגין.
- הכרחי להסדיר את החנייה ברחוב שבזי. יש לדאוג לחניות תת קרקעיות כדי להפוך את רחוב שבזי רלוונטי כמרכז עיר. (כנס, 15/09/14, חברה).
- שיפור מערך התחבורה הציבורית יעודד אנשים להשתמש בה ובאופן ישיר אחד היתרונות לדוגמה, ש"שטח החניון יתפנה באזור תחנת הרכבת" (כנס, 15/09/14, תחבורה).

תחבורה ציבורית לנוער וצעירים

משתתפים טענו שלא די בכך שלעיר אין פלטפורמה מספקת לחינוך, השכלה ובילוי עבור נוער וצעירים בעיר, אלא שהיעדר דרכים להתניידות יעילה, הופכים כל יציאה מהעיר למורכבת ביותר. עבור חסרי רישיון ורכב, יציאה מהעיר הופכת למשימה מורכבת כשעומדת לרשותם האופציה היחידה והיא השימוש בתחבורה ציבורית. עבור בני נוער וצעירים, באופן מיוחד, מהווה הדבר, אתגר ממשתי, (נוער, 1/10/14).

הנסיעה יקרה קובלים המשתתפים, ועל כך נוסף מכשול הזמן הקצוב העומד לרשות הנוער והצעירים, בהיבט של שעות פעילות התחבורה הציבורית. אחד הצעירים התלונן ש"במהלך השבוע האוטובוס האחרון ב-21:30. זה לא ריאלי. הצגות רק מתחילות בשעה הזו בת"א". בנוסף, הנוסעים נאלצים להתמודד עם מסלולי נסיעה ארוכים הן בתוך העיר והן מחוצה לה עובדה המצמצמת את סיכוייהם להגיע בזמן ל"אוטובוסים האחרונים" (נוער, 1/10/14).

מעבר לכך שזוהי נסיעה הגוזלת זמן יקר מהבילוי עצמו, "הנסיעה לתל אביב אורכת כשעתיים", שכן מחייבת שימוש בשלושה אוטובוסים (נסיעה אל פתח תקווה, משם נסיעה אל ת"א ונסיעה נוספת בתוך ת"א עצמה), (נוער, 1/10/14).

בני נוער נמנעים מלצרוך בילוי אם הדבר מצריך מהם נסיעה באוטובוס אל מחוץ לעיר. ביטא זאת היטב נציג הנוער העובד והלומד באומרו "אני לא רואה את עצמי ביום שישי עולה על אוטובוס לבלות עם חברים בחוץ" (כנס, 15/09/14, חברה).

."

הצעות המשתתפים

- יצירת תשתית להסעות מוסדרות למקומות בילוי עבור בני הנוער.
- הפעלת תחבורה ציבורית בשישי – שבת, חלק מבני הנוער והצעירים הביעו התנגדות להפעלת תחבורה ציבורית בשבת שכן "זה יפריע לשקט האופייני לעיר ולציבור הדתיים ושומרי המסורת" (נוער, 1/10/14). על רקע זה הועלתה הצעה לקיים מסלולי נסיעה חלקיים ולא מלאים בשישי שבת והימנעות מנסיעה באזורי מגורים של "דתיים" (כנס, 15/09/14, תחבורה).

תחבורה ציבורית לבעלי צרכים מיוחדים

משתתפים במפגש של בעלי צרכים מיוחדים התרעמו שראש העין "מפגרת" אחרי ערים אחרות בארץ מבחינת הנגישות שלה, הן בתשתית הדרכים והן בגישה למבנים ציבוריים. העדר הנגישות פוגע בעיקר באוכלוסיית הזקנים, משפחות עם תינוקות בעגלות, נכים ובעלי הצרכים המיוחדים בכלל.

על מנת לספק פתרונות מתאימים לסוגיית הנגישות הפיזית בעיר, הציעו המשתתפים, ו"לא בפעם הראשונה", להקים פורום עירוני, בסיוע האגף לשירותים חברתיים בעירייה ובהשתתפות נציגי ציבור רלוונטיים. היוזמה לא צלחה משום מחסור במשאבים כלכליים, אמרו (בעלי צרכים מיוחדים, 09/09/14).

התושבים העלו סוגיות רבות של מפגעי נגישות במרחב הציבורי, בנגישות אל מבני ציבור ותוך המבנים עצמם.

נגישות במרחב הציבורי

- מערכת ניקוז מי הגשמים הקיימת בכבישים גורמת למקל נחיייה של לקויי הראייה להישבר, כמו כן פתחי הניקוז אינם מכילים את המים הניגרים לתעלות הניקוז והעוברים נרטבים.
- מיקום נמוך של שילוט ותמרורים, לאורך ובמרכז המדרכות, גורם לאוכלוסייה לקויית ראייה להיתקל בהם. באופן דומה מיקום הספסלים, חניית רכבים על מדרכות, פחי האשפה, שורשי עצים בולטים ומרחבי הגיבון הציבורי והפרטי הגזומים נמוך או הפולשים למרחב ההולכים, מהווים מכשול לאוכלוסייה בכלל ולאוכלוסיית ליקויי הראייה בפרט.

- מדרכות בעלות מפרצוני חנייה גורמות לכך שברמה הטכנית לא ניתן למקם פסי סימון לליקויי הראייה.
- ברחובות רבים בעיר המדרכות אינן מאפשרות מעבר תקין ועל כן נאלצים רבים בעלי כיסאות גלגלים לרדת אל הכביש על מנת להתקדם בתנועתם.
- בשל היעדר כמות מספקת של רמפות ובמקומות מסוימים היעדר רמפות בכלל, נאלצים לעיתים בעלי כסאות גלגלים להתקדם מרחק מה על גבי הכביש כדי לאתר רמפה או כדי למצוא עלייה מאולתרת המאפשרת עליית כיסא הגלגלים אל המדרכה.
- באתר נחל רבה באזור הגשרים (גבעת הסלעים) ישנה בעיית גישה לבעלי כיסאות גלגלים ולבעלי לקות ראייה. "חציית הגשר אינה אפשרית כיוון שהמדרגה במקום גבוהה" (בעלי צרכים מיוחדים, 09/09/14) ולא ניתן לטפס אליה וכן בשל הימצאות מכשולים בדוגמה של יתדות ברזל ואבני בטון עגולות לחסימת מעברים.

תשתית

- עסקים רבים בעיר לרבות חנויות אינם נגישים ואין רמפות המאפשרות כניסה אליהן.
- בולט המחסור בחנויות ייעודיות לנכים בקרבת מוקדי שירות וליד פארקים עירוניים.
- השילוט לחנויות נכים לוקה ואינו בולט מספיק.
- השוק, הנגישות אליו לא פשוטה ומערך החנייה לא מותאם לבעלי צרכים מיוחדים.

הצעות המשתתפים

- ☒ מוצע שלאורך מעברים למבני ציבור, לפני ירידה למעברי חצייה, לאורך מעבר החצייה ובמרכזו, יוטבע פס סימון במרקם "פסים" (פס וקטני) הניתן למישוש על ידי מקל נחייה או כף רגל.
- ☒ חיוב בעלי עסקים למקם רמפות בכניסה לבית העסק כתנאי לקבלת רישיון עסק, ובכלל אכיפת החוק בהקשר של מחויבותם לבעלי צרכים מיוחדים.
- ☒ הוצע להשתמש בתוכנית, שנכתבה על ידי עינת יאיר- יועצת נגישות, העוסקת בהנגשת ראש העין לתושב ושהוגשה לעיריית ראש העין כמסמך מלווה לתוכנית המתאר בנושא הנגשה (בעלי צרכים מיוחדים, 09/09/14).